

Et samfunn for alle!

Direkteteksting på TV2 og NØD-APP på vei – da er vel alt i boks? Det spørsmålet fikk jeg på SMSen i forrige uke. Og hadde det bare vært så vel.

I 1997, på et hotellrom i Bergen, satt Klement Våge, Svein Arne Peterson og jeg og diskuterte utkast til NDFs handlingsplan for 1998 - 2000. En ting var vi enig om, det skulle dreie seg om tilgjengelighet, og handlingsplanen fikk tittelen: «Et tilgjengelig samfunn» og det var den gang vi bare hadde teksttelefon og begrensede rettigheter til tolk. Det er ikke så veldig lenge siden.

I dag er taket på antall tolketimer fjernet, etter iherdig pågang fra NDF, teksttelefon er snart byttet ut med pc, mobil og nettbrett, norske kinofilmer tekstes og store deler av direktesendte tv-programmer tekstes og tegnspråktolkes.

Er samfunnet fullt ut tilgjengelig for døve da? Nei! De fleste av våre rettigheter er individuelle og reduserer det offentlige ansvar for tilgjengelighet for alle. FNs konvensjon om rettigheter for personer med nedsatt funksjonsevne peker på at funksjonshemmede skal ha frihet til å treffe selvstendige, og uavhengige valg.

Tilgjengelighet gjelder innenfor utdanning, arbeid, helse, rettsapparat, hjem, politisk valg osv. Døve og hørselshemmede barn skal ha rett til opplæring på norsk og tegnspråk (og flere språk) uansett hvilken skole de går på. Døve og hørselshemmede skal ha lik rett til sysselsetting og karriereutvikling. Eldre døve skal ha rett til å velge omsorg /sykehjemsplass i tegnspråkmiljø.

I dag er tilgjengelighet for døve og hørselshemmede stort sett synonymt med teleslynge. Tilgjengelighet er når jeg kan delta som døv – og det er tegnspråktolk til stede uten at jeg har bestilt; på nasjonale hendelser, ved varsling av katastrofer, kulturarrangementer, politiske møter, sport med mer.

Døve og hørselshemmede er en like heterogen gruppe som hørende, våre muligheter til å kunne velge er et mål i alt arbeidet NDF gjør. Derfor er universell utforming, full deltakelse og inkludering i samfunnet nødvendig og viktig å jobbe med. Vi må legge premissene og tydeliggjøre hva som er universell utforming for oss, hvordan og hvorfor.

Informasjon og holdningsskapende tiltak må til. Mange vet ikke at norsk tegnspråk er anerkjent som fullverdig språk og en del av den norske kulturarven. Språkrådet arbeider med å styrke norsk tegnspråk, gir informasjon og opplæring. Døveforeningene har et ansvar for informasjon og å skape tegnspråklige møteplasser. Vi har alle et ansvar.

Tegnspråktolking av sanger har tatt helt av på nettet. Dette viser at det er nettopp tegnspråk som inkluderer – som gjør samfunnet tilgjengelig og universelt utformet, for døve og hørselshemmede.

Tilgjengelighet handler ikke om å tilrettelegge men om et samfunn for alle!

Nå skal jeg ha et års permisjon i NDF og har nettopp startet i ny jobb på CSS, derfor benytter jeg anledningen til å takke dere alle for inspirasjon, motivasjon og mange utfordringer, så langt.

Sissel Gjøen
Interessepolitisk rådgiver